

Svar på skriftligt spörsmål om konkurrensutsättning av integrationsutbildningen för invandrare

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 247/2015 rd undertecknat av riksdagsledamot Touko Aalto /gröna:

Tänker regeringen fästa uppmärksamhet vid intervaller och kriterier i konkurrensutsättningen av integrationsutbildningen för invandrare?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I upphandlingar av integrationsutbildning tillämpas lagen om offentlig upphandling (348/2007). Lagen tillåter olika förfaranden vid upphandling. Vid upphandling av utbildning är utgångspunkten för bedömningen av anbudet "det totalekonomiskt mest fördelaktiga", det vill säga det anbud som är bäst med tanke på kvalitet och pris vinner anbudsförfarandet. Anbudets kvalitetsnivå kan bedömas på olika sätt inom ramen för lagen. Tidigare var det vanligaste sättet att man i upphandlingsannonsen meddelade vissa (vanligen 3–4) bedömningskriterier för kvalitetsnivån, som till exempel undervisningspersonalens behörighet, omfattningen av planen för genomförandet av utbildningen eller referenser från tidigare motsvarande utbildningar. Även om man i anbudsförfaranden har använt kriterier som är mycket lika dessa, har det inte funnits någon gemensam standardform för bedömningskriterier och de upphandlande enheterna har enligt eget gottfinnande kunnat använda kriterier som är lämpliga med tanke på det som upphandlas och kriteriernas antal har varit olika. Utöver kvalitetskriterier jämför man alltid priset. I vanliga fall står kvaliteten sammantaget för 60–80 procent i jämförelsen och priset för 20–40 procent. Såväl förhållandet mellan kvalitetskriterierna som helhet och priset som kvalitetskriteriernas inbördes viktning kan variera från fall till fall enligt den upphandlande enhetens prövning.

De senaste åren har man allt oftare använt ett bedömningsförfarande där man ställer minimikrav på anbudsgivare och anbud, det vill säga man beskriver nivåkraven för bedömningen av kvaliteten på vissa punkter som till exempel personalens minimiutbildningsnivå, minimilängd för arbetserfarenhet och vilka uppgifter som man åtminstone måste ha erfarenhet av. Minimikraven kan vara många och anbudet kan tas med i den slutliga jämförelsen av anbud endast om det uppfyller minimikraven. Om alla kvalitetsaspekter kan utredas med hjälp av minimikrav, blir den slutliga jämförelsen av anbudet i sista hand en jämförelse av enbart priset. Oftast finns det dock något kvalitetselement utöver priset i den slutliga jämförelsen. Priset kan dock utgöra över hälften av poängen i den slutliga jämförelsen. Man bör påpeka att även om prisets andel är till synes avgörande i den slutliga jämförelsen, har kvalitetselementen som motsvaras av det "traditionella förfarande" som beskrivs ovan i verkligheten redan tagits i beaktande i samband med gransk-

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 247/2015 rd

ningen av minimikraven. Alla anbud som finns kvar i den slutliga jämförelsen uppfyller således minimikraven vad gäller kvalitet och är bra anbud, varför det är helt logiskt att det anbud som väljs är det förmånligaste, om det inte längre finns andra kriterier i den slutliga jämförelsen.

Bedömningskriterierna i anbudsförfarandet är inte desamma i alla upphandlingar eftersom utbildningstjänster upphandlas i olika delar av landet och i olika situationer för mycket olika målgrupper och i olika omfattning. Man kan konkurrensutsätta helheter med tio utbildningsprogram åt gången i form av så kallade ramarrangemang eller köpa enskilda utbildningsprogram. Det är inte vettigt att tillämpa samma bedömningskriterier eller ens samma förfarande för så pass olika upphandlingar.

Längden på de upphandlade utbildningsavtalen har varierat eftersom utbildningsbehoven varierar. Om man köper enskilda utbildningar gäller avtalet vanligtvis endast ett genomförande av utbildningen i fråga. Det är möjligt att man i avtalet har kommit överens om optioner genom vilka samma utbildning vid behov kan upprepas till exempel två gånger under följande år. Om man däremot upphandlar en större mängd utbildning i form av ramarrangemang, kan avtalets längd vara högst fyra år. De upphandlande enheterna blir också tvungna att förutse utbildningsbehoven i upphandlingarna, och under tidigare år kan behoven ha varierat så att det inte är ändamålsenligt att ingå långvariga avtal. Bevillningsfullmaktsförfarandet gällande arbets- och näringsförvaltningens utbildningstjänster i budgeten begränsar dessutom hur mycket de upphandlande enheterna kan binda upphandlingsresurserna för kommande år. Det totala antalet bevillningsfullmakter får inte överskridas.

Antalet flyktingar som kommer till Finland väntas öka till 30 000–35 000 före årets slut. Man uppskattar att knappt hälften av dem får ett positivt asylbeslut. Att ordna integrationsfrämjande tjänster – framförallt språkundervisning – för en så stor grupp är en stor utmaning för arbets- och näringsförvaltningen liksom även för dem som producerar utbildningstjänster.

Arbets- och näringsministeriet har redan föreslagit tilläggsresurser för att ordna integrationsfrämjande tjänster. Dessutom pågår en bedömning och utveckling av innehållet i och genomförandet av de integrationsfrämjande tjänsterna. Detta arbete omfattar även en ny bedömning av upphandling och genomförande av integrationsutbildning. I samband med detta kommer man att på nytt bedöma bland annat hur länge upphandlingen av utbildningstjänsterna varar, bedömningskriterierna, de olika upphandlingsförfarandenas lämplighet och samarbetet mellan de upphandlande enheterna.

Eftersom behovet av utbildning ökar så markant kan man anta att problemet snarare blir tillgången på och tillräckligheten av utbildningstjänster som uppfyller kvalitetskraven än att de som producerar tjänster av hög kvalitet inte inkluderas i upphandlingsavtalen.

Helsingfors 2.11.2015

Justitie- och arbetsminister Jari Lindström